

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

**Інструкція № 6-ПБ
про заходи пожежної безпеки в приміщеннях їдальні
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого**

Харків 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ ректора Національного
юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

від «28» січня 2025 р.
№ 48

Інструкція № 6-ПБ

про заходи пожежної безпеки в приміщеннях їдальні Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

1. Загальні положення

1.1. Інструкція про заходи пожежної безпеки (далі – Інструкція) розроблена відповідно до вимог Кодексу цивільного захисту України, «Правил пожежної безпеки в Україні», затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 р. № 1417 і встановлює правила пожежної безпеки в приміщеннях їдальнь та буфетів Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого (далі – університету).

1.2. Контроль дотримання протипожежного режиму в приміщеннях їдальнь та буфетів, забезпечення пожежної безпеки технологічного та інженерного устаткування, утримання й експлуатація засобів протипожежного захисту покладається на посадових осіб, які призначені наказом ректора по університету.

1.3. В усіх, незалежно від призначення, приміщеннях їдальнь, кухонь, буфетів, які після закінчення роботи замикаються, повинна бути відключена напруга з мереж їх живлення, за винятком чергового освітлення, протипожежних та охоронних установок, а також електроустановок, що за вимогами технології працюють цілодобово.

1.4. Шляхи евакуації з приміщень громадського харчування, що не мають природного освітлення, у разі наявності людей, повинні постійно освітлюватись електричним світлом.

1.5. Електроцити, групові електроцити повинні бути оснащені схемами підключення споживачів з пояснювальними написами і вказаним значенням номінального струму апарата захисту (плавкої вставки).

1.6. В приміщеннях громадського харчування мають бути розміщені на видних місцях схематичний план евакуації та пам'ятка щодо дій на випадок виникнення пожежі.

2. Основні вимоги до працюючих

2.1. Усі працівники їдальнь, кухонь, буфетів під час прийняття на роботу та у процесі праці повинні бути ознайомлені з правилами пожежної безпеки, проходити протипожежні інструктажі та перевірку знань з питань пожежної безпеки.

2.2. Працівники повинні знати місцезнаходження первинних засобів пожежогасіння, пожежних кранів, сигналізації та зв'язку, правила поведінки при задимленні, загорянні, пожежі, знати шляхи евакуації людей і майна.

2.3. Працівники повинні:

а) знати й дотримуватися усіх вимог нормативних актів з питань пожежної безпеки та цієї Інструкції;

б) не допускати дій, які можуть призвести до виникнення пожежі;

- в) користуватися тільки справними інструментами, приладами, обладнанням, суворо дотримуватися інструкцій з їх експлуатації;
- г) після закінчення роботи прибирати робочі місця, знеструмити електроспоживачі, які не повинні працювати в неробочий час;
- г) вміти застосовувати наявні первинні засоби пожежогасіння, знати порядок дій у разі виникнення пожежі.

3. Забезпечення пожежної безпеки в їдальні, кухні, буфеті

Для забезпечення пожежної безпеки в їдальні, **необхідно:**

- 3.1. Експлуатувати електромережі, електроприлади та іншу електроапаратуру тільки у справному стані, враховуючи рекомендації підприємств виробників.
- 3.2. Групові освітлювальні та силові щитки розміщати поза залами або біля входів до них.
- 3.3. У разі виявлення пошкоджень електромереж, вимикачів, розеток, інших електроприладів, газової апаратури (за наявності) негайно знеструмити (вимкнути) їх та вжити необхідних заходів щодо приведення до пожежобезпечного стану.
- 3.4. В приміщеннях для зберігання продуктів у легкозаймистих упаковках і тари, для підключення використовувати тільки триполюсні розетки із заземлювальним контактом.
- 3.5. Меблі та обладнання розташовувати так, щоб евакуаційний прохід до виходу з приміщення був вільний і становив не менше 1,35 м. Двері мають відкриватися назовні.
- 3.6. Евакуаційні шляхи та виходи утримувати вільними, нічим не зашарашеними, продукти й тару протягом робочого часу слід транспортувати шляхами, що не перетинаються з виходами для відвідувачів.
- 3.7. Зберігати товари, матеріали та речовини з урахуванням їхніх фізико-хімічних властивостей, а з підвищеною пожежною небезпекою зберігати в окремому, спеціально пристосованому приміщенні.
- 3.8. Складувати товари та матеріали на стелажах або в штабелях за наявності проходу між ними не менше 1.0 м. Відстань між стінами та стелажми або штабелями повинна становити не менше 0.8 м.
- 3.9. Територію та приміщення їдальні утримувати впорядкованими та в чистоті, по мірі накопичення та після закінчення робочого дня займисті відходи прибирати в спеціально відведені сміттєзбірники.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- а) улаштовувати тимчасові електромережі, прокладати електропроводи та кабелі по горючій основі;
- б) використовувати саморобні некалібровані плавкі вставки в запобіжниках, прокладати електричні проводи та кабелі транзитом через складські приміщення, експлуатувати світильники без скляних ковпаків або з горючими розсіювачами (відбивачами);
- в) встановлювати штепсельні розетки, підключати струмоприймачі до мережі аварійного чи евакуаційного освітлення;
- г) користуватись у приміщеннях (крім спеціально відведених і обладнаних) кип'ятильниками, електрочайниками, електросамоварами, прасками тощо, залишати без нагляду ввімкнені електроприлади;
- г) застосовувати й зберігати пожежонебезпечні речовини та матеріали (балони з газом під тиском, миючі засоби, фарбувальні, та полімерні матеріали тощо) у підвальних приміщеннях, на цокольних поверхах та в приміщеннях, які не мають віконних прорізів або вентиляції;
- д) складувати горючі матеріали на відстані менше 0,5 м від електросвітильників, 0,6 м від сповіщувачів автоматичної пожежної сигналізації, 1,0 м від електрощитів;
- ж) застосовувати відкритий вогонь (паяльні лампи, факели, свічки тощо), палити сміття й відходи.

Особа, відповідальна за дотримання пожежної безпеки, перед зачиненням повинна особисто впевнитися у працездатності автоматичних систем виявлення та гасіння пожеж, оглянути приміщення, переконатися у відсутності порушень, що можуть призвести до пожежі, і тільки після цього залишити приміщення і зачинити двері.

4. Обов'язки та дії працівників їдальні в разі виникнення пожежі.

Перший працівник, який виявив пожежу або її ознаки (задимлення, запах горіння або тління різних матеріалів тощо), зобов'язаний:

а) негайно повідомити пожежно-рятувальну службу за телефонами «101», «112» або іншим, будь-яким способом та чергового коменданта. При цьому необхідно вказати місце виникнення пожежі, її масштаби, наявність людей та своє прізвище;

б) сповістити людей, які знаходяться на поверсі, про виникнення пожежі;

в) відімкнути всі наявні у приміщенні електроприлади та техніку від електромережі;

г) вжити (за можливості) заходів щодо евакуації людей та збереження матеріальних цінностей;

г) вжити (за можливості) заходів щодо гасіння (локалізації) пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння, при цьому не дозволяється відкривати вікна в приміщенні (притік повітря посилює горіння);

ж) перед тим, як використовувати внутрішні пожежні крани для пожежогасіння, переконатися у тому, що електромережа знеструмлена (в групових електричних щитках) на ділянці, де виникла пожежа;

з) у випадках гасіння пожежі в електроустановках застосовувати вуглекислотні або порошкові вогнегасники за умови обов'язкового відключення електроустановки від електричної мережі;

и) гасити пожежу так, щоб не пошкодити (за можливості) обладнання, офісну техніку та документи (позицію пожежного ствола вибирати так, щоб водяні струмені були спрямовані назустріч розповсюдженню вогню);

і) для гасіння м'якого інвентарю краще користуватися водою, якщо поряд немає оголених проводів.

5. Порядок і способи оповіщення людей про пожежу та виклик пожежно-рятувальних підрозділів, застосування засобів пожежогасіння.

5.1. У разі виникнення пожежі, оповіщення людей про виниклу загрозу здійснюється особами, які виявили пожежу, працівниками чергових змін структур, що забезпечують комендантську службу та охорону у вказаних будинках (відповідно до вимог їхніх посадових інструкцій та службових обов'язків).

5.2. Оповіщення здійснюється голосом (вигуками «Пожежа») та наявною в будинках системою оповіщення.

5.3. Своєчасний виклик підрозділів пожежно-рятувальної служби здійснюється за телефонними номерами «101» та «112». У разі неможливості здійснити виклик за допомогою екстрених номерів телефонів, сповістити рятувальну службу за телефонними номерами, які вказані на офіційному сайті Головного управління ДСНС України у Харківській області, або іншим, будь-яким ефективним способом.

5.4. Кожен працівник повинен знати порядок та способи виклику пожежно-рятувальної служби у разі виникнення пожежі.

6. Послідовність евакуації людей та матеріальних цінностей з урахуванням дотримання техніки безпеки у разі виникнення пожежі.

6.1. У разі виникнення пожежі евакуація людей із небезпечної зони здійснюється тільки визначеними (вказаними) шляхами евакуації.

6.2. Використовувати, як засіб евакуації, наявні ліфти **КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ** (у разі пожежі ліфти опускаються на перший поверх, відкриваються та відключаються від електричної мережі в електрощитових).

6.3. Забезпечення організованої (швидкої) евакуації людей покладається на керівників структурних підрозділів та працівників чергових змін структур, що забезпечують охорону та комендантську службу.

6.4. Маршрут руху при евакуації людей проходить від виходу зі службового приміщення на сходову клітку, далі по сходинах до виходу з адміністративних будинків.

6.5. В першу чергу евакуації підлягають працівники з приміщень, охоплених полум'ям, та з надмірною концентрацією токсичних газів і диму. В подальшому евакуйовуються працівники, службові приміщення яких розміщуються на верхніх поверхах будинків (у послідовності з вищих поверхів до нижчих).

Належний порядок евакуації людей у разі виникнення пожежі **забезпечується:**

а) розміщенням на шляхах евакуації та виходах з поверхів і будинків світлових покажчиків «Вихід» та схематичних планів евакуації;

б) своєчасним відкриттям дверей на шляхах евакуації (двері повинні відкриватися в напрямку виходу з будинків та приміщень) та встановленням турнікетів у фойє будинків у відкритому положенні (без стопорів);

в) періодичними тренуваннями працівників Університету, Палацу, організацій орендарів, охоронних структур щодо евакуації людей у разі виникнення пожежі.

6.6. Евакуація матеріальних цінностей здійснюється залежно від масштабів та місця виникнення пожежі.

6.7. Дозвіл на евакуацію матеріальних цінностей надається керівником гасіння пожежі (до прибуття підрозділів пожежно-рятувальної служби – старшими представниками Університету, а з прибуттям підрозділів ДСНС – старшою посадовою особою).

6.8. Першочерговість евакуації документів, обладнання, майна та інших матеріальних цінностей визначається спеціальними інструкціями, розробленими для конкретних категорій приміщень, де знаходяться (зберігаються) вказані матеріальні цінності.

6.9. До евакуації матеріальних цінностей залучаються працівники господарських структур університету.

7. Перша допомога потерпілим на пожежі.

7.1. Опіки:

Ступінь тяжкості опіків залежить від глибини та площі термічного ураження шкіри та тканин. Існує чотири ступені опіків:

Опік I ступеня уражає самий верхній шар шкіри - епідерміс. Омертвляння глибше розташованих шарів не відбувається. Це найлегший ступінь опіку, який характеризується почервонінням шкіри, набряком та болем. Видужування настає без подальшого лікування через 3- 6 діб.

Опік II ступеня характеризується утворенням пухирів, наповнених прозорою жовтуватої рідиною, тому що під впливом високої температури епідерміс відшаровується, а під ним накопичується тканинна рідина. Пухирі можуть виникнути відразу після опіку або через деякий час. Розміри та форма пухирів різні, іноді вони зливаються в один. Вміст великих пухирів поступово згущається, стає желеподібним. При опіку II ступеня пошкодження глибоких шарів шкіри немає. Тому якщо не потрапляє інфекція, опікова рана загоюється самостійно через 2-3 тижні без утворення рубців.

Опік III ступеня поділяють на групи А та Б. У разі опіків III А ступеня настає неповне омертвляння саме шкіри зі збереженням її паросткових зон. При опіку III Б ступеня шкіра уражається на всю глибину.

Опік IV ступеня виникає у разі дії на тканини вельми високих температур. Це найтяжча форма опіку, при якій уражається шкіра, м'язи, сухожилля, кістки тощо.

Опіки I, II, III А ступенів належать до поверхневих. Вони можуть загоюватися самостійно з повним відновленням шкірного покриву навіть на великій площі опіку. Глибокі опіки III Б та IV ступенів принципово відрізняються тим, що загоюються рубцюванням та здебільшого вимагають хірургічних методів лікування, які полягають у пересадці шкіри.

7.1.1. Перша допомога повинна бути спрямована на припинення впливу високої температури на потерпілого. Вертикальне положення тіла сприяє розповсюдженню опіків на обличчя, загорянню волосся та ураженню органів дихання. Тому потерпілого кладуть в горизонтальне положення та швидко гасять одяг, що горить, будь-яким способом накривають покривалом, заливають водою, закидають піском, замазують рідкою глиною або брудом.

7.1.2. У разі невеликого опіку (I ступеня) необхідно підставити обпечене місце під струмінь холодної води та тримати до стихання болю, а потім змазати уражену ділянку спиртом або одеколоном, не накладаючи пов'язки.

7.1.3. У разі сильних опіків та утворення пухирів необхідно накласти на них стерильну антисептичну пов'язку. У разі відсутності такого роду матеріалів використовують чистий рушник, простирадло, хустинку тощо.

7.1.4. У разі великих опікових ураженнях шкіри треба негайно викликати швидку допомогу, закутати потерпілого чистими пропрасованими рушниками, простирадлом, дати знеболювальні препарати та велику кількість рідини (чай, мінеральну воду).

7.1.5. У разі сильних опіків не можна:

- а) обробляти шкіру спиртом, одеколоном (це викликає сильну печію та біль);
- б) проколювати пухирі, що утворилися (вони охороняють рану від інфекції);
- в) змащувати шкіру жиром, розчином брильянтового зеленого, міцним розчином марганцевокислого калію, засипати порошками (це перешкоджає подальшому лікуванню);
- г) зривати прилиплі до місця опіку частини одягу, доторкатися до нього руками (може потрапити інфекція);
- г) дозволяти потерпілому самостійно пересуватися (можливий шок);
- д) поливати пухирі та обвуглену шкіру водою.

У разі сильних опіків обов'язково звертатися по медичну допомогу.

РОЗРОБИВ:

Провідний інженер з пожежної безпеки
відділу охорони праці та пожежної безпеки

Андрій ВЕРЕТЕННІКОВ